

Begäran om utlåtande om ett arbetsgruppsbetänkande om gränsöverskridande åtkomst till elektroniska bevis (förordningen och direktivet om e-evidence)

Inledning

Europaparlamentet och rådet antog den 12 juli 2023 förordning (EU) 2023/1543 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden (nedan förordningen om e-evidence eller förordningen) och direktiv (EU) 2023/1544 om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden (nedan direktivet om e-evidence eller direktivet).

I förordningen anges hur och under vilka villkor en behörig myndighet i en medlemsstat kan ålägga leverantörer som tillhandahåller tjänster inom Europeiska unionen att lämna ut eller bevara sådant specifikt material i elektronisk form som tjänsteleverantören innehar för att användas som bevismaterial i ett pågående straffrättsligt förfarande. Det kan exempelvis vara fråga om uppgifter om innehållet i e-post eller om överföringsinformation. Avsikten med förordningen är inte att påverka de interna förfarandena i medlemsstaterna när det är fråga om den behöriga myndighetens rätt att ålägga en tjänsteleverantör i samma medlemsstat att lämna ut uppgifter.

I direktivet föreskrivs om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden.

Justitieministeriet tillsatte den 17 november 2023 en arbetsgrupp för att bereda de lagstiftningsändringar som förordningen och direktivet förutsätter. Arbetsgruppens mandatperiod var den 1 december 2023–31 december 2024 och arbetsgruppen hade till uppgift att utarbeta sitt förslag i form av en regeringsproposition. Mandatperioden förlängdes till den 31 mars 2025.

Arbetsgruppen har i enlighet med sitt uppdrag berett ett förslag till sådan kompletterande nationell lagstiftning som förordningen om e-evidence förutsätter och till sådan nationell genomförandelagstiftning som direktivet om e-evidence förutsätter. Arbetsgruppens förslag har i överensstämmelse med uppdraget utarbetats i form av en regeringsproposition.

Arbetsgruppen föreslår att den kompletterande nationella lagstiftning som förordningen om e-evidence förutsätter ska finnas i en ny lag om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden. Dessutom

föreslår arbetsgruppen att direktivet om e-evidence ska genomföras genom en ny separat lag om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden. Vidare föreslår arbetsgruppen också att det i lagen om verkställighet av böter görs de nödvändiga ändringar i fråga om verkställighet av påföljdsavgifter som följer av förordningen och direktivet.

Det föreslås att europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder i Finland i regel ska utfärdas av förundersökningsmyndigheterna (polisen, tullen och Gränsbevakningsväsendet). Enligt förordningen förutsätter utfärdandet av order ett godkännande av antingen en åklagare eller domstol.

När Finland är verkställande stat ska polisen vara den huvudsakliga verkställande myndigheten. Avsikten är att Helsingfors tingsrätt ska vara behörig verkställande myndighet när det gäller de europeiska utlämnandeorder i fråga om vilka det i förordningen anges att utöver tjänsteleverantören ska anmälan samtidigt ges till den verkställande myndigheten.

Enligt förslaget ska det inrättas ett påföljdskollegium i anslutning till Polisstyrelsen för påförande av påföljdsavgifter enligt förordningen om e-evidence. Den påföljdsavgift som påförs en juridisk person föreslås vara minst 10 000 euro och högst två procent av tjänsteleverantörens totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person ska vara minst 500 euro och högst 10 000 euro.

Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket ska vara den behöriga centralmyndighet som avses i direktivet om e-evidence. Verket kan påföra påföljdsavgifter enligt direktivet. Enligt förslaget är den påföljdsavgift som påförs en tjänsteleverantör minst 1 000 euro och högst 100 000 euro.

Bakgrund

Åtgärderna för att inhämta och bevara elektroniska bevis blir allt viktigare för brottsutredningar och åtal i hela EU. Genom förordningen om e-evidence och bland annat direktivet om e-evidence i anslutning till det (*nedanregleringen om e-evidence*) skapas det ett nytt system för snabbare inhämtning och bevarande av elektroniska bevis som i regel baserar sig på de behöriga myndigheternas direkta kontakt med en tjänsteleverantör i en annan medlemsstat. Regleringen om e-evidence avviker från det nu gällande gränsöverskridande straffrättsliga samarbete som i sin tur baserar sig på samarbete mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Målet med regleringen om e-evidence är att effektivisera åtgärderna för att på ett gränsöverskridande sätt inhämta elektroniska bevis och dessutom skapa klara och harmoniserade tillvägagångssätt i hela unionen.

Målsättningar

Syftet med den lagstiftning som föreslås i överensstämmelse med arbetsgruppsbetänkandet är att utfärda dels de kompletterande bestämmelser som behövs med anledning av förordningen, dels den lagstiftning som förutsätts för genomförande av direktivet. Förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2023 och tillämpas från och med den 18 augusti

2026. Direktivet trädde i kraft den 1 augusti 2023 och det ska genomföras nationellt senast den 18 februari 2026. Förordningen och direktivet är en del av de åtgärder som kommissionen godkände i april 2018 i syfte att vidta åtgärder för att begränsa terroristers och andra brottslingars tillvägagångssätt och handlingsutrymme.

Svarsanvisningar för mottagare

Justitieministeriet begär utlåtanden om arbetsgruppsbetänkandet. Utlåtande lämnas genom att svara på den begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte sändas separat per e-post eller post.

Justitieministeriet begär att man i utlåtandena fäster särskild uppmärksamhet vid de nya myndighetsuppgifter som föreslås i betänkandet, särskilt uppgifterna för de verkställande myndigheterna (se i synnerhet de andra genomförandealternativ som presenteras i avsnitt 4 i betänkandet).

För att kunna lämna ett utlåtande måste den som lämnar utlåtandet registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar> Bruksanvisningar. Stöd för användningen av tjänsten kan begäras på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi.
OBS! Alla utlåtanden som lämnas in är offentliga och publiceras i tjänsten utlåtande.fi.

Justitieministeriet betalar inte arvode för begärda eller givna utlåtanden.

Tidtabell

Utlåtandena ska lämnas in **senast den 13 maj 2025**.

Beredare

Mer information ges av Joni Korpinen, specialsakkunnig, tfn 0295 150 012, e-postadress joni.korpinen@gov.fi samt Virpi Laukkanen, specialsakkunnig, tfn 0295 150 275, e-postadress virpi.laukkanen@gov.fi .

Länkar:

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-145-8> - E-evidence-asetus ja -direktiivi: Rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon Työryhmämietintö

Bilagor:

[E-evidence-asetus ja -direktiivi Rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon - Työryhmämietintö OM_2025_9_ML.pdf](#) - E-evidence-asetus ja -direktiivi: Rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon Työryhmämietintö

Sändlista:

DNA Oyj
Eduskunnan oikeusasiamies
Electronic Frontier Finland ry (EFFI ry)
Elinkeinoelämän keskusliitto (EK)
Elisa Oyj
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
FiCom
FINNET-liitto
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Ihmisoikeusliitto ry
Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos
Juristiliitto - Juristförbundet
Keskusrikospoliisi
Korkein oikeus
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Neogames Finland ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspoliittinen yhdistys - Rättspolitiska föreningen Demla ry
Oikeusrekisterikeskus
Oulun kärjäoikeus
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pohjois-Savon kärjäoikeus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitos
Rovio
Sisäministeriö
Suomen Asianajajat
Suomen syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto ry
Supercell Oy
Syyttäjälaitos
Teknologiateollisuus ry
Telia Finland
Tietosuojavaltuutettu
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Laukkanen Virpi
Oikeusministeriö

Korpinen Joni
Oikeusministeriö